

IQTISODIY BARQARORLIKNI SANOAT KORXONALARIDA RIVOJLANTIRISH
KONSEPSIYASI

Gafurov Ma'ruf Hakimovich

*Buxoro Osiyo Xalqaro universtiteti iqtisod yo'nalishi magistri
+998 88 323 00 08 maruf.xakimovich1992@mail.ru*

Annotatsiya: *Mintaqadagi iqtisodiy barqarorlik iqtisodiy jihatdan samarali, butun ijtimoiy-iqtisodiy tizimning ijtimoiy yo'naltirilgan va ekologik jihatdan maqbul rivojlanishi. Zamonaviy iqtisodiy barqarorlik standartlari iqtisodiyotni hozirgi davrda aholi ehtiyojlarini qondirishga va kelajak avlodlar uchun imkoniyatlarni saqlashga birdek yo'naltirilishi kerakligini ko'rsatadi.*

Kalit so'zlar va iboralar: *mintaqaviy iqtisodiy barqarorlik, sanoat korxonalari, iqtisodiy barqarorlik konsepsiyasi.*

Аннотация: *Экономическая стабильность в регионе – это экономически эффективное, социально ориентированное и экологически приемлемое развитие всей социально-экономической системы. Современные стандарты экономической устойчивости показывают, что экономика должна быть направлена на удовлетворение потребностей населения в настоящий период и сохранение возможностей для будущих поколений.*

Ключевые слова и термины: *региональная экономическая стабильность, промышленные предприятия, концепция экономической стабильности.*

Annotation: *Economic stability in the region is economically efficient, socially oriented and environmentally acceptable development of the entire socio-economic system. Modern standards of economic sustainability show that the economy should be aimed at meeting the needs of the population in the present period and preserving opportunities for future generations.*

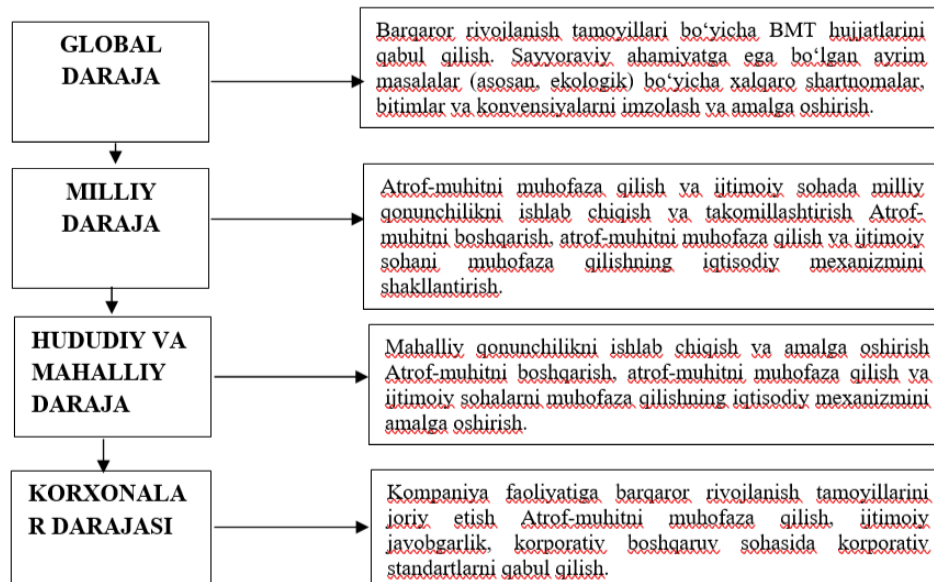
Key words and terms: *regional economic stability, industrial enterprises, economic stability concept.*

Sanoat korxonasining barqaror rivojlanishi tashkil etuvchi elementlarning muvozanatli ishlashini o'z ichiga oladi. Korxonaning iqtisodiy faoliyati va rivojlanishi jarayonida muhim ko'rsatkichlarning rejadan tashqari chetga chiqishi uning barqarorligini pasayishiga olib kelishi mumkin. Ishlab chiqarish korxonalari rivojlanishining barqarorligini keskin yo'qotishi katta ahamiyatga ega, chunki ular faoliyatining barqarorligi va samaradorligi mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish va hududlarni barqaror ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish strategiyasini belgilaydi.

Barqarorlik kontsepsiyasini qabul qilishning 4 ta muhim darajasi mavjud, ular rasmda keltirilgan (1-rasm). Quyida ushbu darajalarning qisqacha tavsifi keltirilgan.

1-rasm

Turli darajadagi iqtisodiy barqarorlikga o'tishning asosiy shakllari

Shunday qilib, iqtisodiy barqarorlik quyidagi asoslanadi tamoyillari:

1. Iqtisodiy va o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash rivojlanishning ekologik jihatlari – bunga erishish iqtisodiy faoliyat bo'lmaganda rivojlanish darajasi atrof-muhitga zarar yetkazadi.

2. Iqtisodiy va o'rtasidagi muvozanatni ta'inlash rivojlanishning ijtimoiy jihatlari – iqtisodiy tomonidan taqdim etilgan resurslardan maksimal darajada foydalanish aholi manfaatlarini ko'zlab rivojlantirish.

3. Rivojlanish muammolarini hal qilish nafaqat hozirgi avlodning, balki kelajakning ham manfaatlari resurslarga teng huquqli avlodlar bo'lib sanaladi.

Milliy darajada iqtisodiy barqarorlikni uchta jihatda ko'rib chiqish mumkin:

1. Iqtisodiy o'sish va tenglik – qo'llanilishi uzoq muddatli rag'batlantirishga kompleks yondashuv iqtisodiy o'sish.

2. Tabiiy resurslarni saqlash va atrof-muhitni muhofaza qilish atrof-muhit – iqtisodiy jihatdan maqbul yechimlarni izlash resurslar sarfini kamaytirish va kamaytirish masalalari atrof-muhitning ifloslanishi.

3. Ijtimoiy rivojlanish – odamlarning ehtiyojlarini qondirish ish, oziq-ovqat, ta'lim, energiya, sog'liqni saqlash, suv va kanalizatsiya; madaniy va ijtimoiy xilma-xillikni hurmat qilish; turli manfaatdor tomonlarning huquqlarini hurmat qilish¹.

Ichida shu jumladan, jamiyatning barcha a'zolari uchun imkoniyatlarni ta'minlash ularga ta'sir qiladigan qarorlarda ishtirok etish keyingi taqdir.

Mamlakatning barqaror rivojlanishiga o'tish faqat qachon mumkin uning barcha hududlari iqtisodiy barqarorlik tomonidan ta'minlanadi. Har bir mintaqada hal qilingan muammolar federal maqsadlarga mos kelishi kerak, ammo mahalliy xususiyatlarni hisobga olish kerak².

Mintaqadagi iqtisodiy barqarorlik iqtisodiy jihatdan samarali, butun ijtimoiy-iqtisodiy tizimning ijtimoiy yo'naltirilgan va ekologik jihatdan maqbul rivojlanishi.

¹ Козлова.Е. Формирование механизма устойчивого развития промышленных предприятий на основе технологической трансформации. Диссертация. Нижний Новгород – 2019.

² Табарчук, П.П. Механизм устойчивого развития предприятия с использованием его организационного потенциала [Текст] / П.П. Табарчук, М.А. Микитась // Отраслевая экономика. – 2012. – № 4 (40). – С. 26-33.

Zamonaviy iqtisodiy barqarorlik standartlari iqtisodiyotni hozirgi davrda aholi ehtiyojlarini qondirishga va kelajak avlodlar uchun imkoniyatlarni saqlashga birdek yo'naltirilishi kerakligini ko'rsatadi.

Zamonaviy iqtisodiy tendentsiyalar texnologik transformatsiyaga asoslangan sanoat korxonalarini samaradorlik va barqarorlikni oshirish muammosining nazariy va amaliy ahamiyatini ta'kidlash imkonini beradi. Shu bilan birga, sanoatning barqaror rivojlanishi texnik va umuman iqtisodiyotning texnologik taraqqiyotini ta'minlaydi.

Texnologik transformatsiyalar asosida sanoat korxonasini barqaror rivojlantirish mexanizmini shakllantirishning kontseptual va uslubiy jihatlari, shuningdek, barqaror rivojlanish darajasini baholashning yetarli darajada rivojlanmaganligi bu boradagi iqtisodiy va nazariy tadqiqotlarni chuqurlashtirishni taqozo yetadi. Barqaror rivojlanish mexanizmining mazmunini har tomonlama o'rganish, uni shakllantirish va sanoat korxonalarining iqtisodiy barqarorlik darajasini texnologik o'zgarishlar nuqtai nazaridan baholash barqaror rivojlanishning yaxlit konsepsiyasini yaratish tufayli shakllanishi mumkin.

Sanoat korxonasini iqtisodiy barqaror rivojlantirish mexanizmining asosiy tarkibiy qismlari va ularning mazmunini belgilash va aniqlashtirish uni shakllantirishning asosiy nuqtalaridan biridir. Aniqlash uchun mexanizmning mazmuni uchun uning tarkibiy qismlarini o'zaro bog'langan ko'p bosqichli tuzilma sifatida ko'rib chiqish, shu jumladan shakllar, usullar, vositalarni o'z ichiga olgan holda, ularni huquqiy normalar bilan tartibga solinadigan mexanizmga birlashtirib, korxonaga o'z ishlab chiqarish va iqtisodiy faoliyatini barqaror amalga oshirish imkonini beradi hamda korxonaning faoliyati, yangi yechimlari va qobiliyatlarini aniqlash va yangilash qobiliyatini oshirish demakdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Козлова.Е. Формирование механизма устойчивого развития промышленных предприятий на основе технологической трансформации. Диссертация. Нижний Новгород – 2019.

2. Табарчук, П.П. Механизм устойчивого развития предприятия с использованием его организационного потенциала [Текст] / П.П. Табарчук, М.А. Микитась // Отраслевая экономика. – 2012. – № 4 (40). – С. 26.